REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare *nr. 30.*
Scrisori nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banī pentru o publicare.— Publicărī mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banī.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunī 12 cor., pe trei lunī 6 cor.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francī, pe șése lunī 20 fr., pe trei lunī 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francī.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorī.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunī 10 cor., pe trei lunī 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunī 12 c., pe trei lunī 6 corone. — Un esemplar 10 banī. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 106. Brașov, Lunī-Marțī 14 (27) Maiū. 1902.

Stărī școlare în Sĕlagiu*).

I.

Amorțéla generală, care, venind din centrul diecesei, cuprinde tot mai mult loc, începe a copleși și Sĕlagiul.

Oportunismul, lăcomia, nepăsarea față de interesele publice și discordia, aceste simptome triste se dau pe față aprópe la tóte ocasiunile și pe tóte terenele vieții publice și la noi.

In cele naționale începe a-se arăta oportunismul. Cei-ce pricep mai puțin din lucru, n'au cugetat de loc asupra lui, n'au cetit și n'au făcut studiī politice, strigă mai tare...

In trebile bisericescī a ajuns „*mob*“-ul (poporul de rênd) pe de-asupra.

Absolutismul introdus după norma bisericei catolice în biserica nóstră unită, denégă inteligenței mirene influința legală și sănătósă asupra trebilor bisericescī. Poporul având lipsă de ea în diferențele sale cu preotul, și-o acuiră, și-o eserceză în mod brutal și cu resultat sigur, amenințând cu trecerea la „neunire“.

Mai rĕu stă trĕba cu școlele nóstre.

Invĕțătorii cei bĕtrânī cu calificațiune bună din preparandia dela Năsĕud parte au murit, parte s'au pensionat, parte sunt în ajun a-se pensiona. Noi învĕțătorī — cualificațī — avem puținī. Dintre aceștī puținī, pe cei mai desterī îi apucă statul și ei se duc pe motiv, că pe lângă stările nóstre școlare nu trăiesc, ci numai nĕcăjesc; plată puțină, solvită neregulat, recunoscință și mai puțină pentru zel și lucru consciențios atât materialmente, cât și moralminte; în cele mai multe casurī și locurī nicī résplată, nicī înaintare.

Ce mirare, dér, că în cele mai de frunte stațiunī învĕțătorescī aflī învĕțătorī interimalī, „*pușī*“, fără de nicī o calificațiune, ba lipsițī chiar și de cunoscințele elementare: într'un loc un fost morar de 40—45 anī, care învață rugăciunile, căcī alte cele nu scie nicī el; în alt loc un copil, care a absolvat clasa I gimnasială; în altul o fetiță absolventă a claselor școlei elementare; în alte locurī fetițe absolvente de școlele poporale superióre, carī se pregătesc privatim la preparandie.

Cu asemenī puterī didactice pe lângă totala nóstră desorganisațiune școlară nu te poțī aștepta la alt resultat în învĕțămêntul poporal, decât la un regres din an în an mai mare.

Cum-că stările nóstre școlare în Sĕlagiū în loc de îmbunătățire și înflorire dau înderĕt, este de vină în mare parte și publicul nostru inteligent, căcī poporul în astă privință aprópe nu numĕră, cel puțin nu e chiămat, nicī capabil a da direcțiune.

Inteligența nóstră dela sate nu pune mai nicī un pond pe școla din sat; o consideră de bună numai pentru cei „proștī“. Ei înșī-șī își duc copilașii gingașī, chiar și la elementele cunoscințelor, departe dela sine, la orașe, între strĕinī, unde învață pe banī scumpī de-odată cu cunoscințele elementare și o limbă strĕină, prin urmare *și greu și rĕu.*

Aicī apoi se face tot pentru înstrĕinarea lor de cătră nému1, datinele și limba lor cât voluntar, cât involuntar, fiind acesta spiritul timpului, ba și instinctul strĕinului în tóte timpurile și la tóte némurile.

N'ar fi óre mai cu scop, atât pentru marele interes al învĕțămêntului poporal român, cât și pentru înșī-șī cei interesațī, a se îngriji din résputerī, ca *în sat sĕ fie tot-déuna învĕțător în tótă privința destoinic*, a-șī da copilașii pentru învĕțămêntul elementar la el, acolo în localitate, a-i avé tot înaintea ochilor, a nu spesa banī greī cu ei, a-i deștepta în limba lor maternă în modul cel mai firesc și mai ușor, și a-i ferī de réua influință a strĕinului.

In loc de acésta cei ce compun inteligența nóstră dela sate împlu scólele elementare din Șimleu cu copiiī lor și mai ales cu fetițele lor inundéză școla elementară a călugărițelor.

*) Publicăm la loc de frunte importantul articul de mai sus, ce-l primirăm dela un bărbat fruntaș din Sĕlagiū asupra stării învĕțămêntului român în acel ținut. — *Red.*

Delegațiunea ungură a ținut alaltăerī ședință plenară și a desbătut budgetul ministeriului de esterne. La interpelările lui *Rakovszky*, șeful de secție *Mérey* Kajetan a rĕspuns, în numele ministrului de esterne, că ministrul nu se póte pronunța asupra întâlnirei lui Bülow și Prinetti în Veneția; tratatul despre tripla alianță nu se póte publica, fiind-că statele interesate s'au înțeles sĕ nu-l publice, și în fine, monarchia austro-ungară nu s'a înțeles cu Italia ca sĕ ocupe Albania, ci dimpotrivă, sĕ se susțină acolo *status quo.*

La desbatere a produs sensație acea parte din vorbirea lui *Hodossy* Imre, în care a lansat cestiunea emblemelor în representanța esternă. Hodossy combate părerea lui Goluchowski, după care cestiunea emblemei comune are sĕ se resolve numai de aicī înainte, și a provocat pe Goluchowski sĕ nu lase a-se stórce numai cu forța orī-ce pas legal, ci sĕ facă de sine tot ce e necesar pentru menținerea reală, dréptă și sinceră a pactului din 1867. — Ministru-președinte *Szell* a apărat tripla alianță față cu atacurile, ce s'au îndreptat contra ei. In cestiunea emblemei, nu primesce părerile lui Hodossy. Și Szell e de părere, că cestiunea acésta are sĕ se resolve numai de aicī înainte. Trebue aflată o emblemă, care sĕ esprime ideia comuniunei. In emblema acésta însĕ *Ungaria nu póte fi presentată separat*, ci numai *monarchia*, care înafară e *unitară.*

Revisiunea legei instrucției? Ḑilele acestea d-l Halász Ferencz, consilier de secție în ministeriul instrucțiunei publice, a scos de sub tipar o carte despre instrucția primară a Ungariei. Cartea acésta este fórte viu comentată actualmente de tótă pressa maghiară. Tabloul statistic, ce îl presentă ochilor d-l Halász, nu este de loc favorabil concepției lor despre „statul național maghiar unitar“. „Este înspăimêntătóre — ḑice „E-s“ — starea actuală, care toleréză esistența a 3218 (24.09%) școle primare nemaghiare, pe lângă 2989 (22.38%) paritetice, și față cu acestea numai 7150 (53%) maghiare“. De aceea ḑiarul koșuthist face singur conclusia, care de alt-fel resultă în „mod natural“ din constatările lui Halász, că trebue revisuită legea instrucției și tóte legile, carī făceau posibilă până acuma esistența acelor institute, în carī se cresceau „dușmanii statului“. „E-s“ e supĕrat foc mai ales pe protopopiī și preoțiī românī, carī își lasă mai bucuroșī învĕțătorii sĕ móră de fóme, decât sĕ priméscă ajutorul de stat și prin acésta sĕ se oblige la învĕțarea limbei maghiare.

Un alt ḑiar unguresc este înspăimântat de mórte, vĕḑĕnd din statistica consilierului, că în imediata apropiere a capitalei, limba maghiară este așa de puțin rĕspândită. Așa în B. Megyer între 2029 locuitorī nemțī numai 792 sciu unguresce, în D. Bogdány dintre 3221 Nemțī numai 1641 sciu unguresce, în Pilis-Szt.-Kereszt din 1049 Slovacī numai 276 etc. etc.

Este desolant pentru aderenții lui Banffy et Cons. acest tablou!

Prinetti despre tripla alianță. In cursul discusiunei generale a budgetului ministerului afacerilor strĕine al Italiei, ministrul de esterne *Prinetti* a făcut declarațiunī despre *tripla alianță.* Mai întâiu el a spus, că cu privire la fruntariile orientale ale Tripolisului, guvernul a primit din partea Angliei asigurărī identice cu cele primite din partea Franciei relativ la fruntariile occidentale ale aceluiașī teritoriu. In cât privesce menținerea *statului quo* în Albania, Italia și Austro-Ungaria sunt de acord. Prinetti a confirmat apoi declarațiunī contelui Goluchowski privitóre la *reînoirea triplei alianțe.* Grație triplei alianțe, a ḑis d-l Prinetti, Italia póte fi sigură, că nicī o combinațiune nu póte avé loc fără scirea Italiei, séu în detrimentul ei în Balcanī. El a mai adaus, că nu esistă nicī o convențiune séu potrocol adițional, care sĕ aibă un caracter agresiv pentru Francia.

Toasturī franco ruse. La dejunul dat Vinerī pe bordul vasului frances „Moncalm“, președintele Loubet a ridicat un toast, în care a mulțumit Suveranilor Rusiei, că au mers pe bastiment, făcênd ast-fel o imensă onóre marinei francese. A relevat bucuria marinarilor francesī, carī s'au înfrățit cu Rușii, ca și națiunile rusă și francesă. Francia, ḑise Loubet, va rĕmâné firm credinciósă alianței. — *Țarul* a rĕspuns, arătându-șī mulțumirea, că se află din nou între marinarii francesī și că aflându-se pe bordul bastimentului frances, se află par'că în Francia. Mulțumesce de visita Francesilor și-ī rógă sĕ ducă Franciei, „*nedespărțita nóstră amică și aliată credinciósă*“, sentimentele adêncei simpatiī și cele mai bune urărī.

Dela serbările din Bucurescī.

Ca întregire la raportul, ce l'am publicat în numĕrul precedent despre înălțătórele serbărī dela 10 Maiū în Bucurescī, mai adaugăm următórele:

Defilarea.

După predarea nouelor drapele, la care act a asistat și micul principe Carol, urmărind cu atențiune încordată tot ce se petrecea, cortegiul s'a format din nou: nouĕle drapele se reîntorc la corpurile lor respective, ér cele vechī iau loc în fruntea cortegiului. Regele încalecă și trece pe dinaintea frontului veteranilor, cărora le adreséză cuvinte binevoitóre.

Dela altarul militar, cortegiul se formă, pornind în frunte trăsura regală în care luaseră loc Regina și principesa Maria cu micii principī: Carol, Elisabeta și Maria. In urma trăsurei erau purtate cele 43 de drapele vechī, M. S. Regele călare în fruntea unui numeros și strălucit stat-major. Regina, principesa Maria și micii principī au mers în trăsură deschisă până aprópe de monetărie, cu tótă plóia mĕruntă ce cădea; aci, începĕnd plóia torențială, landoul a fost închis.

Când a apărut cortegiul, la vederea familiei regale mulțimea isbucni în urale, carī abia s'au potolit după-ce steagurile s'au oprit lângă chioscul regal alăturī de Rege. O minunată impresie a făcut vederea pentru întâia-óră în public a principelui Carol îmbrăcat în uniforma școlei fiilor de militarī. La ivirea fie-căruī drapel, principele Carol îl fixa salutând.

Regina și principesa Maria au stat tot timpul în picióre, având în mijlocul lor pe principele Carol. Abia spre sfêrșitul defilării, Regina a stat jos și a luat pe principele Carol în brațe, căutând a-l învĕli și a-l încălḑi.

Principele moștenitor Ferdinand se afla în fruntea divisiei a IV-a și cu tótă plóia, ce urma sĕ cadă, el refusă a lua măcar o manta pe umerī. Generalii, atașații militarī strĕinī stau neclintițī pe loc.

Atitudinea soldaților a fost de admirat. Deși din zorile ḑilei soldații stăteau sub încordare, totușī între órele 1 și 2 ei defileză în mijlocul potopului de sus cu vigóre și prestanță uimitóre.

După defilare, Regina, principesa Maria și micii principī s'au reîntors cu trăsura la palat, ér Regele și principele Ferdinand au continuat tot drumul până la curtea Palatului. Aicī Regele a presidat înălțătórea solemnitate a depunerei vechilor drapele în sala tronului.

*

Batalionul „Regina Elisabeta“. Din incidentul serbării jubileului independenței, Regele a decis, ca batalionul 2 de vênătorī, care după o luptă crâncenă a întrat în ḑiua de 30 Aug. 1877 în reduta Grivița, sĕ pórte numele *„Regina Elisabeta“.*

„Spitalul militar Regina Elisabeta“. In amintirea ostenelelor depuse de M. S. Regina în alinarea suferințelor rănițiilor și bolnavilor în rĕsboiul de independență, Regele a dispus, ca spitalul militar central sĕ pórte numele de *„Spitalul militar Regina Elisabeta“.*

Principele Carol a fost înscris tot din ordin regal, pe ḑiua de 10 Maiū, în cadrele școlei fiilor de militarī din Iașī.

*

Ordin de ḑi.

Pe ḑiua de 10 Maiŭ Regele Carol a dat un ordin de ḑi pe armată. Ordinul e introdus prin frumóse cuvinte la adresa armatei. Din inspecţii, din relaţiile cu corpurile oficerescĭ şi din manevre, Regele s'a încredinţat „că s'a muncit, că s'au făcut progrese neîndoióse, şi că armata este pregătită pentru momentul când ţéra va avé érăşĭ nevoie de dênsa". Drept semn de recunoscinţă dă armatei următórele directive:

Conducerea rĕsbóielor şi luptelor moderne se întemeiază pe instrucţia individuală a ofiţerilor, a gradelor inferióre, a soldaţilor, precum şi pe hotărîrea şi iniţiativa conducĕtorilor de trupă.

Pentru a lucra în acéstă direcţiune, am hotărît a-se da de acum înainte comandanţilor de unităţĭ, responsabilĭ de formarea inferiorilor încredinţaţĭ lor—adică în general şefilor de corp de orĭ-ce armă şi în special comandanţilor de companii, de escadron şi de baterie—libertatea în alegerea mijlócelor pentru instrucţia şi educaţia teorică şi practică a trupei, ce stă sub comanda lor, fixându-se numai principiile de urmat şi termenele periódelor de instrucţie.

Cel mai bun corp de infanterie va fi acela care, după mai multe ḑile de marş, va rĕmâné neslăbit în puterea sa; care se va desfăşura mai repede; care se va arăta mai cu dibăcie în luptă; care va fi cel mai bun la tragere.

Cel mai bun corp de cavalerie va fi acela, care se va obicĭnui a străbate distanţe marĭ, ajungênd la destinaţie cu caii în stare de a întra în luptă; care va fi format mai mulţĭ călăreţĭ deşteptĭ pentru serviciul de recunóscere şi de cercetare.

Cel mai bun corp de artilerie va fi acela, care se va mişca cu mai mare repeḑiciune, care va observa mai exact şi va trage cu tótă precisiunea.

Datoria trupelor technice va fi de a rămâné la curent cu tóte inovaţiunile moderne.

Comandanţii de corp de armată, de divizie şi de brigadă vor da cea mai mare importanţă serviciului de tragere şi vor veghea, ca el sĕ ocupe trupele în tot cursul anului, iérna ca şi vara. La diferitele şi desele lor inspecţiunĭ, ei se vor convinge mai cu sémă de resultatele instrucţiei practice pe câmp şi de modul cum comandanţii de unităţĭ mai micĭ instruesc şi conduc trupele lor. Ei se vor încredinţa de aprópe despre mersul exerciţiilor şi marşurilor şi de ţinuta ofiţerilor la exerciţii, la presentare şi la paradă, despre progresul administraţiei şi a cunoscinţele scienţifice şi teoretice.

Cer dela toţĭ ofiţerii cunoscinţe profunde şi solide, depărtate de superficialitate.

2. Disciplina este temelia armatei. Ea se razimă de dreptate, pe nepărtinire, pe iubirea şi încrederea reciprocă a superiorilor şi a inferiorilor, pe arta de a porunci clar şi cu chibzuială. Sĕ se escludă dér ideea, că severitatea aspră póte ajunge la adevĕrată disciplină.

Doresc, prin urmare, ca, în aplicarea pedepselor disciplinare la oficerĭ şi la trupă, sĕ se aibă în vedere următórele principiĭ:

Pedépsa sĕ nu fie rĕsbunătóre, ci îndreptătóre;

Fie-care greşélă sĕ fie pedepsită numai cu o singură pedépsă, morală ori materială;

Se va avé tot-déuna în vedere caracterul acelui, care se pedepsesce şi împrejurările carĭ au dat nascere greşelei;

La casurĭ neînsemnate şi la acei, carĭ nu au avut încă nicĭ o pedépsă, se va începe cu pedepse micĭ;

Se va pune o deosebită băgare de sémă în aplicarea pedepselor ofiţerilor, avênd în vedere posiţiunea lor socială şi prestigiul lor milităresc.

Doresc ca lovirea sĕ dispară în fine cu desăvîrşire din armata Mea.

Acest ordin de ḑi se va da la cunoscinţa tuturor trupelor şi comandamentelor...

O iniţiativă patriotică.

Sub acest titlu *„Cronica"* din Bucurescĭ dela 12 Maiŭ st. v. aduce la cunoscinţa publică una din cele mai frumóse şi nobile iniţiative, în scop de a veni în ajutorul ţĕrii. Ĕtă ce comunică numita fóie:

Aflăm dela societatea agrară, că preşedintele sĕu d. Sava Şomănescu a propus membrilor acestei societăţĭ, ca sĕ facă în numele acestui aşeḑĕmênt un apel cătră marii proprietarĭ ruralĭ românĭ, spre a veni în ajutorul ţĕrei pentru acoperirea împrumutului de 175 milióne.

D-l Şomănescu se înscrise cel dintâiŭ cu suma de 500,000 lei (cincĭ sute mii lei) în capul listei.

Propunerea sa a fost primită cu aplause unanime.

Ḑilele acestea se va rĕspândi apelul în tótă ţéra.

Şi nimic mai practic şi mai patriotic ca acest plan.

Avem în tótă ţéra peste 13,000 proprietarĭ marĭ ruralĭ.

Décă fie-care din aceştĭ marĭ proprietarĭ ar subscrie numai câte 5,000 lei pentru acoperirea împrumutului, am avé cifra de 65 milióne numai dela marea proprietate rurală.

Marii noştri industriaşĭ, bancherĭ şi capitaliştĭ ai oraşelor, ar puté fórte uşor sĕ subscrie restul de 110 milióne, ca sĕ acopere cu desĕvêrşire datoria

Cu acest chip, ţéra ar dovedi cu prisosinţă puterea sa de viéţă, creditul sĕu ar rĕmâné neclintit, lăcomia atâtor speculatorĭ ar fi îndreptată în altă parte, şi cel puţin cestiunea conversiunei acestei datorii n'ar mai puté s'o exploateze cu atâta rĕutate şi ameninţărĭ pentru ţéră o parte din pressa internaţională plătită, pentru a stórce dela noi tot felul de concesiunĭ.

Parastas pentru Eugeniu de Mocsonyi.

Foenĭ (Torontal), 25 Maiŭ n. 1902.

Stimate Domnule Redactor!

Aniversarea ḑilei, de când nemilósa mórte a răpit din mijlocul iubiţilor sĕi rĕmaşĭ neconsolabilĭ, pe decedatul de pie memorie **Eugeniu de Mocsonyi**, s'a serbat printr'un parastas solemn, celebrat la dispoziţiunile obidatei familii în mausoleul pompos din morminţii comunei nóstre.

La actul jăluitor au participat mai toţĭ locuitorii, fără deosebire de confesiune, în semn de reverinţă şi pietate faţă de memoria ilustrului decedat, iubit de toţĭ câţĭ au fost norocoşĭ a-l cunósce şi stima în viéţă. Jale adâncă simte inima nóstră, când, privind în suteranul falnicului mausoleu al familiei, vedem indicat cu litere aurite pe lespeḑĭ recĭ de marmoră, locul unde iluştrii bărbaţĭ — fala şi decorul bisericii şi naţiunei — dorm unul lângă altul somnul de vecĭ, lângă tulpina din care au odrăslit.

Cu cea mai profundă veneraţiune, evlavie şi pietate îşĭ plécă privitorul capul sĕu la reflexul umbrei, unde decedaţii membrii din familie, carĭ şi aicĭ simbolisézà armonia şi iubirea evangelică, ce i-a caracterisat în viéţă, dorm ca fraţii, îmbrăţişaţĭ pe sînul dulce de mamă. Idee genială ca concepţie şi esecutare, înfăţişéză privitorului locul de repaus vecĭnic al scumpilor noştri bărbaţĭ. Nicĭ cel mai renumit pictor nu putea modela mai fidel şi mai armonios, decât acest monument măreţ — pietatea neţărmurită cătră credinţa bisericii străbune, contopită cu adevĕrata iubire creştinéscă.

Simbolul iubirii evangelice representat în acest monument, ne arată, că sunt deşertăciunĭ tóte cele omenescĭ. Câte nu rĕmân după mórte! au nu rĕmâne bogăţia, nicĭ călĕtoresce împreună mărirea, ci numai faptele frumóse purcese din iubire nobilă îl însoţesc pe om şi dincolo de mormênt, asigurându-i aicĭ pe pământ nemurirea, şi dincolo veselie vecĭnică în locaşurile celor aleşĭ şi plăcuţĭ lui Dumneḑeu.

In decursul parastasului s'au împărţit celor de faţă mulţime de făclii, éră la finea ceremoniilor rituale s'a dat poporului adunat cu mic şi mare în curtea capelei pomana obicĭnuită.

Corul plugarilor din loc a cântat melodios cântările funebrale şi la finea parastasului parochul local a ţinut o cuvêntare pĕtrunḑĕtóre, învĕţând poporul a stima şi iubi pe binefăcĕtorii neamului nostru în orĭ ce împrejurărĭ, nutrind aceste simţĕminte în semn de recunoscinţă şi mulţămită pentru jertfele, ce au făcut şi fac necontenit aceştĭ binefăcĕtorĭ ai poporului român.

Devotatul nostru preot şĭ-a încheiat cuvêntarea sa instructivă cu cuvintele: „Binecuvêntată şi neperitóre sĕ fie din neam în neam memoria decedatului nostru binefăcĕtor Eugeniu de Mocsonyi. Amin!"

Mulţămindu-vĕ pentru ospitalitate, Vĕ salută cu distinsă stimă

Abonentul.

Bernard Lazare despre România.

Mercurĭ diminéţa a plecat jupânul Lazăr din Bucurescĭ, Joi şi-a destăinuit durerile jupânului Max Falk dela „Pester Lloyd" din Budapesta, ér Vinerĭ diminéţa „P. L." publică jeremiadele şi ameninţările jupânului Lazăr în următórele:*)

Inainte de asta cu trei sĕptĕmânĭ am plecat din Paris, ca sĕ studiez din propria vedere raporturile economice şi sociale ale locuitorilor evrei din Galiţia şi România. Acest lucru are pentru mine şi cred, că pentru orĭ-care Frances (!), ba chiar pentru orĭ-care europén din Apus, un dublu interes. Primul punct de vedere este acela al umanităţii. Cetim şi auḑim despre o massă de ómenĭ, aglomerată în oraşe strîmte, care este dată pradă celei mai marĭ miserii fisice şi spirituale. Cetim despre o asuprire (?) continuă, de prigonirĭ politice, cărora sunt espuse aceste creaturĭ vrednice de compătimire. La începutul secolului XX, după o sută de anĭ şi mai bine dela revoluţiunea francesă, acésta este o apariţie paradoxală şi omul cugetător trebue sĕ se întrebe, carĭ sunt causele acestei apariţii şi pe ce cale s'ar puté pune capĕt acestui rĕu, care sfidézà tóte resultatele umanităţii moderne (!). Al doilea punct de vedere fù, că acest proletariat evreesc este alungat de miserie din locuinţa sa şi aruncat în lumea largă, ducênd în ţĕrĭ strĕine nu numai miseria sa, ci şi modestele sale pretensiunĭ. Este prin urmare o cestiune a salarelor muncitorilor, va sĕ ḑică o cestiune modernă sociologică în acelaşĭ timp.

După-ce amintesce petrecerea sa în Galiţia, spune, că din Cernăuţĭ a plecat la Iaşĭ. Aicĭ fù urmărit necontenit de trei detectivĭ ai poliţiei române. Espune esperienţele făcute în Iaşĭ, miseria Jidovilor de acolo, apoi spune, că la poporul român n'a găsit nicĭ urmă de antisemitism. Dela Iaşĭ s'a dus la Bucurescĭ, unde se adunase mii de Evrei în jurul hotelului, plângênd, frângêndu-şĭ mânile şi strigând: „N'avem ce lucra, în fie-care moment putem fi espulsaţĭ. Ne lasă sĕ perim de fóme, nu ne dau de lucru, ne alungă din ţéra, unde ne-a stat leagănul şi unde sunt înmormêntaţĭ părinţii noştri". Lazăr spune, că a visitat şcólele şi spitalele, s'a dus în cartierul jidovesc din casă în casă. Autorităţile române însĕ, spune Lazar, se uitau la mine cu ochĭ poncişĭ şi eu ca strĕin am trebuit se aflu, că autorităţile române nu numai că nu respectézà drepturile omului la propriĭ sĕi Evrei, dér nu respectézà nicĭ dreptul de óspe faţă cu un European strĕin (!)

In prima ḑi a sosirei mele, s'au împărţit pe strade foi volante, al căror conţinut era îndreptat contra persónei mele şi a activităţii mele. Am adus cu mine o asemenea foie. Este agitaţia cea mai miserabilă, ce a fost tipărită vr'odată. Pamfletul era semnat de: Studenţii universitarĭ românĭ. In acesta mulţimea este convocată la un meeting de protestare şi décă va trebui, sĕ mĕ împedece chiar şi cu forţa, de a asista la o conferenţă convocată pe acea ḑi în cestiunea evreéscă. Martori ocularĭ m'au asigurat, că acest miserabil pamflet fù rĕspândit de cătră poliţiştĭ în uniformă; studenţii universitarĭ şi-au împrumutat numai numele.

Jupânul Lazăr povestesce mai departe coreligionarului sĕu dela „P. Ll.". că fiind la prând la un cunoscut al sĕu, i-s'au presentat doi trimişĭ ai supremei autorităţĭ, esprimându-şĭ dorinţa, sĕ nu asiste la conferenţa convocată pe acea ḑi. In primul moment am rĕmas uimit asupra acestei dorinţe. Cum? Studenţii românĭ din Paris pot sĕ ţină acolo în tótă libertatea conferenţe, ale căror hotărîrĭ sunt îndreptate de esemplu contra Ungariei, şi nu sunt supăraţĭ de nimenĭ. Ér eu ca Frances (??) sĕ nu pot avé acelaşĭ drept în Bucurescĭ? Cu tóte acestea, spune Lazar, fiind óspe, n'a putut sĕ ia rĕspunderea pentru o eventuală vĕrsare de sânge, şi a cedat. Décă însĕ ar fi fost locuitor stabil în România şi ar fi putut lua responsabilitatea pentru urmărĭ, nicĭ o putere pămêntéscă nu l'ar fi putut împiedeca de a nu se presenta la conferenţă. „Calitatea mea de strĕin m'a forţat sĕ absentez dela conferenţă. Am promis aşa-dér în speranţa, că autorităţile vor fi mulţumite şi nu mĕ vor mai supĕra. S'a întêmplat însĕ alt-fel:

In faţa casei amicului unde eram óspe, se adunase érăşĭ mulţimea Evreilor prigoniţĭ. Ca sĕ nu provoc gălăgie, părăsii casa printr'o portiţă laterală şi mĕ duseiŭ la hotel. Acolo aflai următórele: Studenţii şĭ-au ţinut într'aceea meetingul de protestare, unde s'a haranguat plebea contra mea, ca sĕ vină la hotelul unde eram. Aşa departe însĕ n'a lăsat poliţia sĕ ajungă lucrurile. Autoritatea şĭ-a tras sémă, că are sĕ pórte o grea rĕspundere pentru siguranţa mea. Poliţiştii din Bucurescĭ au împărţit, ce e drept, foile volante contra mea, însĕ la gândul, că plebea aţîţată de dênşii ar puté sĕ-mĭ facă vr'un rĕu, totuşĭ s'a cutremurat. *Nu se póte maltrata nepedepsit un cetăţen al republicei francese:* acésta şĭ-o vor fi ḑis autorităţile românescĭ în ultimul moment. Aşa a venit gendarmeria şi a închis strada, în care se afla hotelul meu şi mulţimea lărmuitóre a trebuit sĕ se retragă fără ispravă. Insĕ pentru a face totuşĭ ceva pentru sfânta causă, *domnii studenţĭ s'au îndreptat spre cartierul evreesc,* ducênd cu sine mulţimea, şi *au jefuit* (Minciună!) magazinele evreescĭ, ca sĕ nu rĕmână totuşĭ ḑiua perdută.

Cunoscênd situaţia şi înţelegênd, că călĕtoria mea de studii ar puté provoca şi mai multe durerĭ şi asuprirĭ bieţilor Evrei hărţuiţĭ şi prigoniţĭ (?), m'am decis sĕ plec. La vestea plecării mele mulţimea Evreilor lipsiţĭ de ajutor era adunată pe străḑĭ. Erau decĭ de mii adunaţĭ şi cu lacrĕmile în ochĭ îmĭ făceau semne de adio. Am plecat.

Jupânul Lazare încheie aşa:

„Acuma sunt érăşĭ de câte-va óre în Budapesta, capitala unei libere şi măreţe ţĕrĭ, şi cu gróză mĕ gândesc la păţaniile, carĭ m'au surprins în România pe neaşteptate. *Firesce, că nu voiŭ lăsa lucrurile întru atâta, şi în Paris îmĭ voiŭ sci afirma drepturile şi datoriile de cetăţen frances. Ministrul nostru de esterne, d-l Delcassé, va fi însciinţat de mine, cum este tratat în România un strein, în a cărui ţéră Românii se bucură de tot sprijinul legal şi cum cutéză în România se aplice autorităţile dreptul internaţional.* In Budapesta totul a cădutde pe pieptul meu ca un coşmar, aicĭ respir eu liber, în acéstră frumósă Ungarie, unde domnesce libertatea, egalitatea şi frăţietatea (!) şi unde strĕinul este primit cu aceeaşĭ ospitalitate, pe care noi în patria nóstră francesă o acordăm orĭ cui din inimă."

*) Bernard Lazare über seine Erfahrungen in Rumänien" — „P. L." Vinerĭ 23 Maiŭ.

Cine a demonstrat?

In numĕrul de Joi al fóiei nóstre am fost făcut unele observaţiunĭ la suspiţionările ridicole, ce le-a ridicat fóia locală maghiară în afacerea cu cununa depusă pe monumentul poetului Andreiŭ Mureşianu.

„Brassoi Lapok" reproduce în întregime tóte observările nóstre, adăugênd din parte-i următórele:

„Una dintre principalele tendinţe ale ḑiarului nostru este, sĕ scrie numai ce este adevĕrat, din care causă nu numai, că nu ne supărăm, dér din contră ne bucurăm, décă cine-va ne îndreptézà erórea, şi cu plăcere ascultăm părerea contrară. Ĕtă de ce am reprodus în întregime articolul de mai sus al „Gazetei" şi dăm prilegiŭ cetitorilor noştri, sĕ cunóscă punctul de vedere al „Gazetei."

„Regretăm, că articolul „Gazetei" nu desminte scirea adusă de noi despre demonstraţia din cestiune, din contră o confirmă în parte, când admite, că între copiiĭ nevrîstnicĭ demonstranţĭ s'au amestecat şi câţĭ-va elevĭ, şi numai contra suspectării *„elevilor valahĭ"* face obiecţiuni, din ceea-ce resultă, că trebue sĕ se fi întêmplat ceva şi anume un lucru, pe care „Gazeta" n'ar dori sĕ-l vadă scris pe contul elevilor. Nicĭ acela nu este argument, că ar trebui sĕ se facă cercetare contra poliţiştilor provocătorĭ, ba din contră este o dovadă, că s'a petrecut în adevĕr un lucru oprit, a cărui causă însĕ noi o găsim în aşeḑarea panglicei în colorile roşu-galben-albastru, ér „Gazeta" în lipsa de tactică a poliţiştilor. Ar fi fost o comba-

tere mai eficace, décă „Gazeta“ ar fi spus de-adreptul, cine a pus cununa pe monument și cu ce scop, și décă ar fi arătat, că a fost departe scopul de a demonstra.

„Dealtminterĭ cercetarea va scóte la ivélă adevĕrul și décă se va dovedi, că pretinsa demonstrație este *neadevĕrată*, noi vom fi aceia, carĭ ne vom bucura mai mult. —“

Nu voim sĕ cercetăm, décă în adevĕr „Br. L.“ — cum ḑice, — s'a nisuit în tot-déuna sĕ scrie adevĕrul. Luăm însĕ cu plăcere la cunoscință buna intențiune, ce o manifestă de astă-dată în direcțiunea acésta, din care causă rĕspundem și noi cu aceeașĭ prevenire, reproducĕnd în întregul lor observările, ce ni-le face fóia maghiară.

Vedem, cu părere de rĕu, că cu tótă aparenta moderațiune, „Br. L.“ nu-șĭ părăsesce tactica sa de suspiționare, și mai direct, mai printre rĕndurĭ a-ne insinua, că în tăcere am admite, că s'a întêmplat o demonstrație, nu lucru oprit decĭ, însĕ n'am voi s'o spunem pe față, ci ne-am mărgini a arunca tóte în spatele polițiștilor.

Suspiționarea, ce o implică observările fóiei maghiare, că „Gazeta“ ar fi ocolit de a desminți de-a dreptul și fără încunjur esistența demonstrațiunei, n'are absolut nicĭ un temeiu. Noi n'am simțit trebuința de a desminți acésta, deóre-ce n'am admis nicĭ un moment, că fie din partea publicului séu a copiilor adunațĭ, s'a făcut vr'o demonstrație antimaghiară când polițiștii, cu alaiŭ în ḑiua mare, au călcat cimiteriul și au conturbat liniștea mormêntului poetului nostru.

Noi am ḑis, că décă s'a făcut vr'o demonstratiune, acésta s'a făcut numai de către organele siguranței publice prin procedarea lor fără tact. N'am admis prin-tr'asta nicĭ decum, că ei ar fi fost în drept de a-se atinge de acea cunună de pe mormênt, séu că vr'o lege, orĭ vr'o ordonanță séu obiceiurile ómenilor civilisațĭ și umanĭ lĭ-ar permite așa ceva.

Dinpotrivă — privind faptul în sine, că polițiștii, după chibzuirea séu după instrucțiunile lor, nu s'au sfiit de a vîna după pantlicele roșii-galbene-vinete chiar prin cimiter, — am ḑis, că au procedat în mod crud și provocător și s'au dejageat de presupusa, orĭ impusa lor chiămare într'un mod demonstrativ față cu publicul trecĕtor, a căruia aglomerare au acusat'o ei înșișĭ.

După noi nu s'a întêmplat dér alta, decât o repețire a casului de violare a sentimentului pios prin procederea fără tact și brutală a polițiștilor, care nu se póte scrie, decât numai pe contul acestora.

SCIRILE DILEI.

— 13 (26) Maiŭ.

Comandantul bur Iooste către „Gazeta Transilvaniei“. Primim din Orăștie următórea cartă postală ilustrată cu portretul comandantului bur Iooste:

Orăștie, 23 Maiŭ 1902.

Prin acésta Vĕ transmit mulțumita mea cea mai intimă pentru sprijinirea causei nóstre. Sunt vesel, că într'o ḑi voiŭ puté istorisi poporului meu, că și Românii au avut simpatii pentru causa bună.

Cu salutărĭ cordiale din partea Burilor.

ss. *Iooste.*

Mórtea monachului Cosma. In darea nóstră de sémă, cu privire la defilarea trupelor din Bucurescĭ, am spus, că a defilat și un proet, care luase parte la rĕsboiul din 1877 și al cărui piept era plin de decorații. Acel preot a murit a doua ḑi după defilare. Ĕtă amĕnuntele asupra acestui preot, după „Universul“ din Bucurescĭ:

Cosma Iorgu, în 1877, era un tînĕr în vêrstă de 24 anĭ. In vremea aceea oștile românescĭ treceau Dunărea pe câmpiile Bulgariei, ca sĕ rĕscumpere cu prețul sângelui independența țĕrii. Printre cei dintâiŭ, carĭ intrară în foc, a fost sergentul Cosma Iorgu, din regim. 10 dorobanțĭ. Cosma s'a bătut cu Turcii și a desfășurat un eroism neîntrecut, care a pus în admirare pe șefii sĕi și pe însușĭ Regele. Pe câmpul de luptă, pieptul lui Cosma Iorgu a fost umplut de decorații.

După terminarea rĕsboiului și după ce-șĭ vĕḑù visul cu ochii, Cosma se retrase din armată cu corpul ciuruit de glónțe. Și vitézul soldat, părăsind casarma, se făcù călugăr la mănăstirea Ciolanu, din jud. Buzĕu. Pentru ḑiua de 10 Maiŭ, aniversarea de 25 anĭ dela independența României, venise ca sĕ defileze și acest veteran. El a trecut mândru, majestos, prin fața Marelui Căpitan, care odinióră îl condusese la Plevna și Vidin. Dér, în ḑiua de 10 Maiŭ fusese plóie torențială și veteranul, în vêrstă de 50 anĭ, stătù de diminéța și până la 2 după amiaḑĭ în mijlocul plouei, care-l udase pană la piele. Séra, neavênd unde sĕ se culce, fù primit la Asilul sĕracilor, ér diminéța, la césurile 4, încetà din viéță. Vitézul soldat de odinióră probabil va fi înmormêntat pe cheltuéla țĕrii.

Sfințirea drapelului regimentului 51 din Clușiŭ. In adunarea municipală a orașului Clușiŭ Dr. Déak Albert a făcut propunerea ḑilele acestea, ca representanța orășenéscă sĕ nu participe la solemnitățile sfințirei drapelului, pe cât timp emblema de pe acest drapel „conține o insultă la adresa statului maghiar“. — Consiliul a făcut propunerea, ca sĕ se aștepte rĕspunsul ministrului-președinte la interpelația, ce i-s'a adresat în acéstă cestiune. Propunerea din urmă a fost primită.

„Antisemitism în jurul cadavrelor“. „M. Szó“ aduce scirea, că mai multe sute de studențĭ dela facultatea de medicină din Bucurescĭ au înaintat un memoriu decanului facultății, cerênd ca sĕ fie interḑis studenților în medicină evrei, de-a coopera la disecțiunea cadavrelor creștinilor. Ceea-ce este însĕ mai curios, adaugă ḑiarul maghiar, că decanul a luat în considerare memoriul și l'a înaintat senatului universitar. Am vré sĕ scim — încheie „M. Szó“ — în al cui nume vorbesc studenții românĭ: în numele cadavrelor, séu în numele sciinței?“ — Noi credem, că studenții românĭ nu cer alta, decât reciprocitate, deóre-ce este sciut, că cadavrele Evreilor nu este permis a fi supuse disecțiunei din partea medicilor creștinĭ. *Quod uni justum alteri aequum.*

Adevĕrat sĕ fie? Sub acest titlu ne-am esprimat mai dĕunăḑĭ îndoiala asupra dărilor de sémă ale ḑiarelor ungurescĭ despre o pretinsă înfrățire a profesorilor escursioniștĭ din Ungaria-de-Sud cu profesorii liceului „Traian“ din Turnu-Severin. Scirea foilor ungurescĭ o vedem însĕ confirmată prin corespondența dela 10 Maiŭ a ḑiarului „Universul“ din Bucurescĭ. Din acéstă corespondență vedem, că „la eșirea din grădină, îi primi fanfara liceului *„Traian“* cu marșul lui *„Rakoczy“*. Apoi mai vedem, că batalionul elevilor liceului „Traian“ a defilat înaintea escursioniștilor. La visitarea liceului, intrând în sala de musică corală, elevii au intonat cântece, în altă sală orchestra i-a primit érășĭ cu nisce cântece. S'a făcut gimnastică. Prefectul Igiroșanu oferì escursioniștilor un banchet (70 tacâmurĭ), la care s'au pronunțat mai multe toasturĭ. Relevăm din acesta toastul directorului *Armașu*, care a spus, că „doresce o înfrățire cu Ungurii pe teren cultural“ (!). Profesorul *Costescu* (fost director) spune, „că *ar dori ca Românii sĕ fie inspirațĭ de patriotismul Ungurilor*“ (!). Banchetul a durat până la órele 2 nóptea. — Ce o mai vré sĕ însemne și asta!

D-l Gheorghe Dușoiu, fiiul cunoscutului comerciant din Brașov, d. *I. Dușoiu*, șĭ-a terminat studiile la politechnicul din Stuttgart și luând diploma de architect, s'a stabilit în acel oraș, pentru a face practică. Sciind, cât sunt de rarĭ architecții diplomațĭ în rĕndurilor Românilor, ne bucurăm, că un fiiu al Brașovului a reușit a-se cualifica în acéstă branșă. D-l Gh. Dușoiu este în etate de 26 anĭ.

Ajutóre pentru meseriașĭ. Din „fundațiunea Vanceană“ (Blașiŭ) se escrie concurs pentru dobêndirea a 6 ajutóre pe anul curent. Și anume: 1 ajutor de *120* cor., care se va conferi unui sodal, care se face măiestru; 1 ajutor de *80* cor., pentru un învĕțăcel, care se face sodal; 3 ajutóre de câte *40* cor. și 1 de *13* cor. 33 banĭ pentru învĕțăceii de meserii. Suplicele provĕḑute cu recerutele documente: atestat de botez, că sunt fii archidiecesei gr.-cat. de Alba-Iulia, eventual rudenii cu metrop. Dr. Vancea, contract dela respectivul măiestru, atestat dela paroch, că iau parte la catechisare și-șĭ împlinesc datorințele de creștinĭ. Terminul concursului e 20 Iunie n.

Ca urmare a vremei nefovabile, ce domnesce în timpul din urmă, se semnaléză stagnarea esportului de cereale, pentru-că cei se mai aveau reserve, nu le vĕnd, ci le păstréză pentru casul când s'ar întêmpla sĕ fie o recoltă próstă. Se mai observă o stagnație și la morile cu vapor, dintre carĭ mai multe au concediat numĕroșĭ lucrătorĭ.

„Emke“. Erĭ, Duminecă, s'a ținut în Clușiŭ a XVIII-a adnnare generală a societății culturale maghiare din Ardeal (Emke) sub președința contelui Béldi Akos.

Șahul Persiei la Roma. Ḑilele acestea șahul Persiei a făcut o visită regelui Italiei. Șahul avea de gând a visita și pe Papa, însĕ i-s'a pus condițiunea, de-a pleca la Vatican dela legațiunea Belgiei și nu dela Quirinal. Șahul nevoind sĕ priméscă acéstă condițiune, a renunțat de-a mai visita pe Papa.

O întrunire a chelnerilor. Vinerĭ la óra 1 după miedul nopții a avut loc o întrunire a chelnerilor în salonul de sticlă dela otelul „Pomul verde“. Președinte era d-l Schimdt, antreprenorul dela cafeneaua Redutei și Casa de tir. A vorbit delegatul societății generale a chelnerilor Kalmar Fabian din Budapesta, îndemnând pe cei presențĭ a-se înscrie la numita societate, pentru a-se puté bucura la casurĭ de neputință de pensie. S'au făcut multe înscrierĭ.

Vagóne directe între Brașov și Sibiiu. Direcțiunea căilor ferate ungare a pus în circulație la trenurile personale dintre Brașov și Sibiiu câte un vagon direct, așa că pasagerii nu vor fi nevoițĭ a schimba trenul la Copșa-mică. Acest vagon este anexat trenului, ce plécă din Brașov séra la 7 și 48, ér din Sibiiu séra la 10 și 30. Vagonul direct este de cl I și II și circularea lui este întrudusă numai de probă.

Bilete cu prețurĭ reduse la Tușnad. Dela 1 Maiŭ și până lă 1 Septemvrie în tóte Duminecile și sĕrbătorile se dau bilete tour-retour cu prețurĭ reduse din Brașov la băile din Tușnad, valabile pentru douĕ ḑile. Prețul acestor bilete tour-retour este: cl. I 7 cor. 20 b., cl. II 4 cor. 60 b., cl. III 2 cor. 80 b. și se pot scóte la biuroul de bilete orășenesc.

Un martor ocular despre catastrofa din Martinica.

S'a aflat un martor ocular, care a vĕḑut catastrofa din insula Martinica. El este un cârmaciŭ de barcă italian cu numele Giovanni *Prudent*. Scăparea lui se póte considera drept o minune. In momentul erupțiunei vulcanului Pelée, el se afla pe mare. Ĕtă cum espune el teribila catastrofă:

„Mai întâiŭ am audit o detunătură teribilă, încât se părea că lumea întrégă se prăbușesce. Spăimântat am privit spre firmament și am vĕḑut atuncĭ, că din vîrful vulcanului isbucnesce o colónă grósă de fum, care apoi c'o celeritate nebună se apropia de oraș și port, urmată de un vifor arḑĕtor și năbușitor. Peste câte-va momente de-asupra nóstră fumega cuptorul infernului. Ceea-ce umplea atmosfera, nu era fum, ci gazurĭ puturóse axfiixiante. Din întunecimea adêncă ne deșteptà de-odată o lumină orbitóre: de-asupra capului nostru se afla uriașa colónă de foc. Abia ne-am întors ochii dela vederea acestui înfiorător spectacol, și étă că și pe pămênt totul era în flăcărĭ, cu oraș tot. *In timp de 3 minute totul s'a sfîrșit*; dér și peste o óră am vĕḑut cum singuraticĭ individĭ fugeau în tóte părțile, căutând scăpare. Cei-ce nu s'au înecat de gazurĭ, au fost nimicițĭ prin foc. Trei óre întregĭ a ars orașul, apoi orĭ-ce glas de ființă vietuitóre a amuțit și numai urletul vulcanului, sgomotul produs de căderea blocurilor de pietri și sfârăitul mărei clocotitóre se mai putea audi. A doua ḑi aerul era mai curat, s'a liniștit și sgomotul luptelor elementelor naturei și Pelée pufăia liniștit ca și când nimic nu s'ar fi întêmplat. Numai tăcerea mormentală mai trăda, că în locul orașului înfloritor și plin de viéță, se află acum un îngrozitor mormênt.“

*

Din *Fort-de France* se telegraféză, că lava continuă sĕ ucidă mulțĭ ómenĭ. *Gran-Riviere* e încojurat de lavă înfocată. Populațiunea se află în imposibilitate de a fugi. Este cu neputință sĕ i-se dea ajutor. Ómenii strigă desperațĭ după scăpare. Nimenĭ însе nu se póte apropia de localitățile primejduite și fluviul de lavă se lărgesce într'una.

ULTIME SCIRI.

Berlin, 25 Maiŭ. „Kölnische Zeitung publică un articol elogios la adresa României din inciddntul serbării independenței. Marele ḑiar face istoricul țĕrii enumerând marile merite ale Regelui Carol în opera renascerei României, care póte sĕ fie mândră de calea, ce a străbătut. Aḑĭ România are o posițiune stimată în concertul popórelor.

Paris, 25 Maiŭ. „Figaro“ e informat, că ministrii de esterne *Lamsdorf* și *Delcassé* și-au făcut asigurărĭ mutuale, că Francia și Rusia vor comunica între sine la tóte ocasiunile, ca sĕ profite în folos propriu de cestiunile, ce se ivesce pe orisontul politic.

Colonia, 25 Maiŭ. Lui „Köln. Ztg.“ i-se anunță din Londra, că la consfătuirile din Pretoria, minoritatea bură a dovedit o obstinație atât de mare, încât numai liniștei păstrate de Kitchener este a-se mulțumi, că tratările n'au fost zădărnicite.

Londra, 25 Maiŭ. Ḑiarele oficióse scriu, că guvernul a trimis Burilor *un ultimat*, în care îșĭ susține tóte pretensiunile și nu e învoit a face decât concesiunĭ laterale. In cercurile bine informate s'a rĕspândit svonul, că Burii ar primit ultimatul.

Diverse.

Mașină de plouat. Din Japonia i-se vestesce unei foi francese o scire interesantă. Intr'o localitate de acolo se fac esperiențe cu o mașină de plouat și încă cu resultat favorabil.

Mașina acésta adună cantitate mare de electricitate din care apoi se conduc prin aer curenți electricĭ. Aceștia ajută la formarea de norĭ. E interesant, că efectul abia a doua ḑi se manifestă. După esperiențele făcute, de câte-orĭ aḑĭ a funcționat mașina, mâne a plouat, dér numai pe un teritoriŭ de câțĭ-va chilometri pătrațĭ. Și chiar acéstă împrejurare dovedesce, că plóia n'a venit din întêmplare, ci mașina a produs'o. Scirea e cam de necredut, dér venind din Japonia cea seriósă și progresistă, e posibil sĕ fie adevĕrat. Décă acéstă nouă invențiune reușesce, de sigur, că tótă omenirea va binecuvênta pe inventatorul japonez, care face plóie din nimica.

*Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.***
*Redactor responsabil: **Traian H. Pop.***

Bursa de Bucuresci

din 22 Maiu. 1902

Valori	Do-bêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct	97.¼
„ „ Impr. 1892 . . .	5 „	Ian.-Iul.	98 ¼
„ „ din 1893 . . .	5 „	„ „	98.¾
„ „ 1894 int. 6 mil. .	5 „	Apr.-Oct.	—.—
„ „ Impr. de 32½ mil.	4 „	Ian.-Iul.	85.¼
„ „ Impr. de 50 mil. .	4 „	„ „	85.—
„ „ Impr. de 274 m. 1890	4 „	„ „	85 ¼
„ „ Impr. de 45 m. 1891	4 „	„ „	85.¾
„ „ Im. de 120 mil. 1894	4 „	„ „	85.¾
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	84.—
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6 „	Mai-Nov.	84.—
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Ian.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5 „	Ian.-Iul.	97.—
Scris. fonciare rurale din 1890	4 „	„ „	85.½
„ „ urbane Bucuresc	5 „	„ „	84.½
„ „ „ Iașĭ . .	5 „	„ „	78.—
Oblig. Soc. de basalt artificialĭ	6 „	„ „	—.—
	V.N.		—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	
Banca Nation. ult. iv. 85.—	500	într. v.	—.—
Banca agricolă	500	150 v.	2345
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	262.—
Naționala de asig. ult. div. lei 43	200	„ „	167.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	„ „	385.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	380 —
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	„ „	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	„ „	—.—
„Bistrița" soc. p. f. hârtii 30 l	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	„ „	—.—
20 francĭ aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse. . .	12	„ „	—.—

Scompturi:

Banca naț. a Rom.	6%	Paris	3%
Avansurĭ pe efecte	7 „	Petersburg . .	5%
Banca agricolă	9-10%	Berlin	3—
Londra	3—	Belgia	3—
Viena.	3½	Elveția	3½

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor afost la 21 Maiŭ n. de 43,701 capete, la 22 Maiŭ **au intrat** 904 capete și au eșit 672 capete, rĕmânênd la 23 Maiŭ n. un numĕr de 43,933 capete.

Se notéză marfa ungurésçă: veche grea dela 100—103 fil. tinĕră grea dela 108—110 fil., de mijloc dela 107-109 fil. ușóră dela 106—107 fil. — Sêrbéscă: grea 108—109 fil., de mijloc 107—108 fil., ușóră 104—106 fil. kilogramul.

Cursul losurilor private

din 22 Mai. 1902.

	cump.	vînde
Basilica	19 10	20 10
Credi	438 —	440.—
Clary 40 fl. m.	178.—	180.—
Navig pe Dunáre.	—.—	—.—
Insbruck	82	84.—
Krakau	74 50	76 50
Laibach	74 —	76 —
Buda	71 —	74 —
Palffy	188.—	195.—
Crucea roșie austriacă . .	189.—	192 —
„ „ ung.	56.75	57 75
„ „ ital	29 —	30 —
Rudolf	80.—	84 —
Salm	238 —	238.20
Salzburg	77.—	78 —
St. Genois	264.—	274.—
Stanislau	—.—	—.—
Trientine 4½% 100 m. c. .	427.—	431.—
„ 4% 50	42.—	44.—
Waldstein	64.—	66 —
„ de 10 francĭ . . .	33 40	35.40
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 23 Maiu 1902

Mesura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	14	80
„	Grâu mijlociu . . .	14	40
„	Grâu mai slab . . .	13	50
„	Grâu amestecat . .	11	50
„	Sĕcară frumósă. . .	9	80
„	Sĕcară mijlociă. . .	9	40
„	Orz frumos	7	80
„	Orz mijlociu. . . .	7	40
„	Ovĕs frumos. . . .	6	80
„	Ovĕs mijlociu . . .	6	10
„	Cucuruz	9	—
„	Mălaiu (meiŭ) . . .	8	10
„	Mazăre.	22	—
„	Linte	14	—
„	Fasole	9	—
„	Sĕmênță de in . . .	24	—
„	Sĕmênță de cânepă .	8	25
„	Cartofĭ.	1	90
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	96
„	Carne de porc . . .	1	04
„	Carne de berbece. .	—	—
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt .	44	—
„	Sĕu de vită topit . .	64	—

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 22 Maiu. 1902

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilograme dela	până la
Grâu Bănățenesc . . .	80	9.05	9.20
Grâu dela Tisa	80	9.—	9.10
Grâu de Pesta . . .	80	9.—	9.10
Grâu de Alba regală . .	80	.—	.—
Grâu de Bácska	80	.—	.—
Grâu unguresc de nord .	80	.—	.—
Grâu românesc	80	.—	.—

Seminţe vechĭ orĭ nouĕ	Soiul	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilograme dela	până la
Sĕcara . . .		70—72	7.15	7.25
Orz . . .	nutreț. .	60—62	7.05	7.15
Orz . . .	de rachiu	62—64	6 10	6.20
Orz . . .	de bere .	64—66	5.75	6.—
Ovĕs . . .		——	.—	.—
Cucuruz . .	bănățen .	75	.—	.—
Cucuruz .	alt soiu .	73	—.—	—.—
Cucuruz . .	„ „			
Hirișcă . .			4.50	5.—

Producte div.	Soiul		Cursul dela	pană
Săm. de trifoiŭ	Luțernă ungur.	Prețul per 100 de chilograme	46.—	53.—
„	„ transilvană		35 —	40.—
„	„ bănățenă		42.—	46.—
„	„ roșiă . .		—.—	—.—
Ulei de rapiță	rafinat duplu		—.—	—.—
Ulei de in .			—.—	—.—
Unsóre de porc	dela Pesta . .		63.50	64.—
„ „	dela țeră . . .		—.—	—.—
Slănină . . .	svêntată . . .		53.—	53 50
Prune	din Bosnia . .		—.—	—.—
„			—.—	—.—
Lictar	Slavon și Serbia		—.—	—.—
„	din Serbia în s.		17.50	18.—
Nucĭ	slavon nou . .		—.—	—.—
Gogoșĭ. . . .	sêrbesc . . .		—.—	—.—
„	din Ungaria . .		—.—	—.—
Miere	unguresci. . .		—.—	—.—
„	serbescĭ . . .		.—	—.—
Cêră	brut .		—.—	—.—
Spirt	Drojdiuțe de s.		—.—	—.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Maiu n. 1902

Renta ung. de aur 4%	120.75
Renta de coróne ung. 4% . . .	97 95
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	100 50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%.	100.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	120.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.60
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	98.—
Impr. ung. cu premii	201.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin .	102.60
Renta de argint austr.	101.60
Renta de hârtie austr.	101.50
Renta de aur austr.	120.70
Losurĭ din 1860.	153.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară .	15.98
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	708.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit .	686.—
Napoleondorĭ	19.06
Mărcĭ imperiale germane . . .	117.27½
London vista	240.25
Paris vista	95.30
Rente austr. 4% de coróne . . .	99.50
Note italiene.	93.65

Cursul pieței Brașov.

a Din 25 Maiu n. 1902.

	Cump.		Vênd.
Bancnot rom.	19.—		19 04
Argint român.	18.40	„	18.44
Napoleond'orĭ.	19.—	„	19.10
Galbenĭ	11.30	„	11.40
Ruble Rusescĭ	126.—	„	127.—
Mărcĭ germane	58.50	„	—.—
Lire turcescĭ	10.72	„	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	„	101.—

Sz. 2316—1902.
tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy Popa Zamfir George végrehajtatónak Popa Zamfir Bucur végrehajtást szenvedő elleni 152 korona 50 fillér tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbiróság) területén fekvő a gridi 176. sz tljkvben foglalt Popa Paraschiva szül. Popa, özv. Comanițiu Rafira szül. Oopa, Potecu George Nutza, Boer Mária szl. Csicsernea, Csicsernea Juon és Modorcsa Marta szl. Popa nevén álló A †

324, 325	hrsz	égész	ingtlra	330	kor.	6929	hrsz.	egész	ingtlra	26	kor.
615	„	„	„	10	„	6944	„	„	„	11	„
694	„	„	„	06	„	6955	„	„	„	21	„
1047	„	„	„	26	„	6967, 6968	„	„	„	31	„
1131	„	„	„	30	„	7021, 7022	„	„	„	20	„
1970, 1941	„	„	„	26	„	7033	„	„	„	06	„
2230	„	„	„	07	„	7064	„	„	„	02	„
2254	„	„	„	13	„	7350	„	„	„	60	„
2324/1	„	„	„	02	„	8272	„	„	„	42	„
2324/3	„	„	„	02	„	8282	„	„	„	15	„
2427	„	„	„	26	„	8552	„	„	„	28	„
2433, 2434	„	„	„	10	„	8661	„	„	„	18	„
2442	„	„	„	09	„	9034, 9035	„	„	„	38	„
2448	„	„	„	01	„	9207/2	„	„	„	03	„
2476	„	„	„	09	„	9200/1	„	„	„	03	„
4476/2	„	„	„	15	„	9272/1	„	„	„	03	„
5045	„	„	„	103	„	9474	„	„	„	09	„
5045/1	„	„	„	02	„	9482	„	„	„	53	„
5045/2	„	„	„	09	„	10 56	„	„	„	39	„
5313	„	„	„	24	„	10174, 10297	„	„	„	29	„
5350, 5351	„	„	„	40	„	10376, 10377	„	„	„	12	„
5367	„	„	„	12	„	10583	„	„	„	18	„
5381/1	„	„	„	05	„	10930	„	„	„	18	„
5389/1	„	„	„	11	„	11124, 11125	„	„	„	04	„
6584	„	„	„	03	„	11133, 11134	„	„	„	14	„
6571	„	„	„	02	„	11466	„	„	„	04	„

Összesen . . . . 1248 kor.

ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1902 évi Junius hó 17-ik napján délelött 9 órakor** Gridin megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42 § ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. § ában. kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1902 évi márczius hó 19 ik napján.

A. kir. járásbiróság mint tlkönyvi hatóság.

Schupiter,
kir. aljbiró.

(2 - 3.)

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.